

امیر مؤمنان علیه‌السلام می‌فرماید :

پیش از آنکه کسی را به دوستی برگزینی، او را امتحان کن و گرنه بدون آنکه خودت بدانی، به هم‌نشینی با بدان گرفتار خواهی شد.^۱

در اینجا به سه ویژگی مهم که می‌توان با آنها دوستان خوب را شناسایی کرد، می‌پردازیم :

۱- اهل نماز و نیکی

امام صادق علیه‌السلام می‌فرماید :

دوستان خود را در [داشتن] دو ویژگی بیازمایید، اگر در آنها بود [با آنان هم‌نشین شوید] و اگر نداشتند [حتماً] از آنان دوری کنید، از آنان دوری کنید، از آنان دوری کنید...: [اول] رعایت اوقات نماز و [دیگری] نیکی به هم‌نوعان در سختی و راحتی.^۲*

به یقین کسی که به فرمان خالق جهان و خواسته او برای اقامه نماز بی توجه است، به ما و خواسته‌های ما نیز توجهی نخواهد کرد. در سخن امام در کنار توجه به نماز، کمک به دیگران نیز آمده است. به نظر شما کسی که فقط در ایام خوشی در کنار انسان است اما در مواقع سختی و به هنگام نیاز، او را به حال خود رها می‌کند، دوست خوبی است؟

۲- وفای به عهد

وقتی به کسی قول می‌دهید تا کاری را برایش انجام دهید؛
وقتی با کسی قرار می‌گذارید تا همدیگر را در جایی ببینید؛
حتی وقتی با خودتان عهد می‌کنید که .....
در همه این موارد، شما قولی داده‌اید و باید به آن وفا کنید.
خداوند وفای به عهد را نشانه ایمان می‌داند و می‌فرماید :

قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ

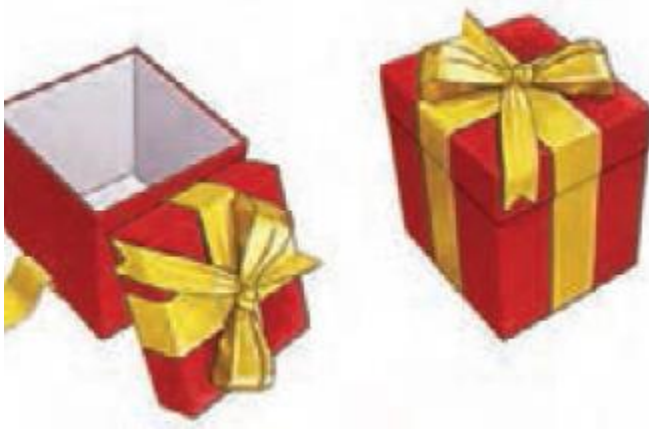
به راستی که مؤمنان رستگار شدند،

... وَالَّذِينَ هُمْ

کسانی که آنان

لِأَمَانَتِهِمْ وَعَهْدِهِمْ رَاعُونَ^۱

امانت‌ها و پیمان خویش را رعایت می‌کنند.

وقتی کسی به شما قولی می‌دهد، ولی به آن عمل نمی‌کند، مانند این است که جعبه بزرگی را در کاغذی زیبا بپیچد و به‌عنوان هدیه برای شما بفرستد. وقتی هدیه به دستتان می‌رسد موجب خوشحالی شما می‌شود، اما هنگامی که آن را باز می‌کنید می‌بینید خالی است و هیچ چیز داخل آن نیست.

امیرالمؤمنین علیه‌السلام در این باره می‌فرماید :

«بر دوستی کسی که به عهد خود وفا نمی‌کند، اعتماد نکن»^۱

۳- راست‌گویی

آیا انسان می‌تواند با کسی دوست باشد، ولی هیچ اعتمادی به او نداشته باشد؟

به نظر شما، کدام ویژگی بیش از هر چیز دیگر موجب اعتماد می‌شود؟

امام صادق علیه‌السلام می‌فرماید :

برای اینکه کسی را به درستی بشناسید، تنها به طولانی بودن رکوع و سجود نمازش نگاه نکنید، بلکه به راست‌گویی و امانت داری او بنگرید. کسی که زبانش راست‌گو باشد، اعمالش نیز پاک خواهد شد.^{۱*}

این ضرب‌المثل را شنیده‌اید که «خورشید همیشه پشت ابر نمی‌ماند»؟

کسی که کار اشتهاهی انجام داده است، برای جبران آن اشتباه فقط یک بار باید عذرخواهی کند. اما اگر برای مخفی کردن اشتباهش یک دروغ بگوید، دومین اشتباه را هم مرتکب شده است و... تا اینکه خورشید واقعیت از پشت ابر دروغ بیرون می‌آید؛ حادثه‌ای که در انتظار همه دروغ‌گوهاست. اینجاست که معنای سخن حکیمانه امیرمؤمنان علیه‌السلام بهتر معلوم می‌شود که فرمود :

عاقبت راست‌گویی نجات است و عاقبت دروغ‌گویی، حسرت و پشیمانی.

نتیجه دروغ‌گویی، در دنیا خواری و در آخرت عذاب جهنم است.^۲

بسیاری از دروغ‌های بزرگ، نتیجه دروغ‌هایی است که به شوخی گفته می‌شود. وقتی انسان عادت می‌کند به شوخی دروغ بگوید، بعد از مدتی بدون اینکه خودش بداند، گرفتار اخلاق زشت دروغ‌گویی می‌شود. او کم‌کم در میان دوستانش به دروغ‌گویی مشهور می‌شود و آبرو و اعتبارش را از دست می‌دهد و ناخودآگاه به گناهان بزرگ دیگر نیز گرفتار می‌شود.